

Životné prostredie

revue pre teóriu a tvorbu životného prostredia

Roč. XXXII

4/1998

Obsah

M. Huba: Hľadanie (trvalo) udržateľnej globálnej rozvojovej alternatívy	173
M. Martiš: Hľadání alternativ (Jak se rodí česká SEA)	178
K. Viceník: Hlboká ekológia – kvalita života – Gaia (Alternatíva z pohľadu ekofilozofie)	182
I. Klíneč: Ekonomía a ekológia na pozadí holistického videnia sveta	186
J. Szöllös: Alternatívne rozvojové perspektívy energetického systému Slovenska	191
J. Hanušin: Alternatívne pohľady na vodné hospodárstvo	197
M. Kozová, R. Vrbenský: Strategické environmentálne hodnotenie ako jeden z nástrojov presadzovania alternatívnych prístupov rozvoja spoločnosti	201
M. Huba: Mimovládne environmentálne organizácie na Slovensku ako iniciátori a realizátori rozvojových alternatív	206

Regióny

M. Kravčík, J. Tešliar, M. Lisoňová: Predstavujeme región hornej Torysy	211
---	-----

Tribúna

J. Mesík: Alternatíva malej krajiny vo veľkom svete	215
--	-----

Esej

E. Gindl: Od sklamaní k tvorbe príťažlivej alternatívnej vízie	218
---	-----

Kontakty

V. Hudek: Aktivity REC v roku konferencie	
--	--

Alternatívy rozvoja spoločnosti, alternatívne programy a projekty

Čím viac je aktuálny alternatívny pohľad na skutočnosť, na zodpovednosť človeka voči ostatnému stvorenstvu, vyžívanie prírodných zdrojov a devastáciu životného prostredia, proces globalizácie, adekvátnosť ukazovateľov ekonomického rozvoja, ako aj na veľa ďalších dôležitých problémov, tým viac sa mu tí, čo majú záujem zachovať status quo, budú brániť. Možno to pochopiť, ale nemožno sa s tým zmieriť. Naopak, hľadať alternatívy voči neudržateľným modelom rozvoja by malo byť morálnym imperatívom pre každého z nás.

Alternatívny prístup k svetu je priamo závislý od nezávislosti postavenia jeho protagonistov. Iniciátormi a propagátormi alternatívnych ciest rozvoja sú preto hlavne nezávislé osobnosti a spoločenské hnutia, teda mimovládne neziskové organizácie. Mimovládne organizácie (MVO) nepodliehajú priamemu vplyvu vládneho ani podnikateľského sektora, tvoria tzv. tretí sektor, ako stále významnejšiu alternatívu voči prvým dvom. Časť MVO v rámci svojej samostatnej činnosti supluje, kopíruje či dopĺňa činnosť spomínaných dvoch kľúčových sektorov spoločnosti. Iná skupina MVO – v oblasti environmentálnej dnes už početnejšia než predchádzajúca – propaguje a v rámci svojich obmedzených možností aj presadzuje či dokonca v praxi uplatňuje odlišné, až veľmi odlišné cesty rozvoja (v porovnaní s oficiálnymi či masovo uznávanými). Ak sa alternatívne štruktúry zaoberajú ešte aj alternatívnymi víziami či programami pre budúcnosť, tak môžeme hovoriť o "alternatívne na druhú".

MVO v Českej republike i na Slovensku majú na konte stovky alternatívnych návrhov, programov a projektov, bez ohľadu na to, či tento pojem majú v názve, alebo ich alternatívny charakter je zrejmy iba z kontextu. Niekedy má alternatíva ešte len podobu nejasných kontúr, viditeľných iba hŕstke zasvätených či rodeným vizionárom. Stále častejšie je však alternatívna pravda zrejma na prvý pohľad. Ak sa napriek tomu realita uberá prevažne po starých, "osvedčených", nealternatívnych a dlhodobo neudržateľných chodníčkoch, svedčí to hlavne o tom, že "hlavný prúd" je stále ešte silnejší a zotrvačnosť obrovská. Nádej alternatívy na úspech sa však zvyšuje s každým novým aktivistom, každým presvedčivým argumentom, každým dobrým projektom, každou príťažlivou víziou.

Mikuláš Huba, Miroslav Martiš

ministerstvo životného prostredia v Aarhuse	219
--	-----

Aktuality

Z. Guziová: IV. zasadnutie Konferencie zmluvných strán Dohovoru o biolo- gickej diverzite	171
P. Sabo, H. Čárska: 10. Globálne fórum o biodiverzite	220
M. Ružička: Bakalár environmentálnej ekológie	222

Recenzie

Z. Izakovičová: Šok z prosperity	223
H. Ružičková: Nová publikácia APOP ..	223

Contents

M. Huba: Search for Sustainable Global Development Alternative	173
M. Martiš: Search for Alternatives (How the Czech SEA is Born)	178
K. Viceník: Deep Ecology – Quality of Life – Gaia (Alternative from the Viewpoint of Ecophilosophy)	182
I. Klinec: The Economics and Ecology on the Background of Holistic View of the World	186
J. Szöllös: Alternative Perspectives of De- velopment of the Slovak Energy System	191
J. Hanušin: Alternative Views on Water Management	197
M. Kozová, R. Vrbenský: Strategic Envi- ronmental Assessment as a Tool for Achievement of Sustainable Develop- ment in the Slovak Republic	201
M. Huba: Non-Governmental Organisa- tions in Slovakia as Initiators and Im- plementors of Developmental Alter- natives	206

Regions

M. Kravčík, J. Tešliar, M. Lisoňová: We Present the Region of Upper TORYSA ..	211
---	-----

Tribune

J. Mesík: The Alternative of Small Country in Big Peace	215
---	-----

Essay

E. Gindl: From Disappointment to Crea- tion Interesting Alternative Vision ..	218
---	-----

Alternatives of Society Development, Alternative Programmes and Projects

The more actual is the alternative view on reality, on responsibility of man, on utilisation of natural resources and devastation of the environment, on the process of globalisation, adequacy of indices of economic development as well as on many other important problems, the more it will be obstructed by those who are interested in maintaining the status quo. We can understand that, but we cannot resign to it. On the contrary, the search for alternatives against unsustainable development models ought to be the moral imperative for each of us.

The alternative approach to the world is directly dependent on independent position of its protagonists. Therefore the initiators and propagators of alternative ways of development are mainly independent personalities and social movements, hence non-governmental organisations. Non-governmental non-profit organisations are not subject to direct influence of governmental or entrepreneur sector, they form the so-called third sector, as an increasingly significant alternative against the first two. Within the frame of its independent activity a part of non-governmental organisations supplies, copies or completes the activity of the mentioned two key sectors of society. Another group of NGOs – in environmental sphere more numerous than the first one – propagates and within their limited possibilities puts over or applies different to very much different ways of development (in comparison with officially accepted ones) in practice. If alternative structures deal with alternative visions or programmes for the future, than we can speak about the "alternative to the second power".

NGOs in the Czech Republic as well as in Slovakia realised hundreds of alternative proposals, programmes and projects, without the respect they have this notion in their name or their alternative character is evident only from the context. Sometimes the alternative has only a shape of obscure contours, being visible only to a handful of well-informed people or born visionaries. However alternative truth is evident more frequently for the first sight. If in spite of that reality follows prevalently old "tied and tested" non-alternative and from the longer perspective unsustainable paths, it proves the fact that the "main stream" is even stronger and inertia is huge. The hope of alternative to be successful increases with every new activist, with every convincing argument, every good project, every attractive vision.

Mikuláš Huba, Miroslav Martiš

Contacts

V. Hudek: Activities of REC in the Year of the Conference of the Ministers of Environment in Aarhus	219
--	-----

Recent news

Z. Guziová: 4th Meeting of the Conference of the Parties to the Convention on Biological Diversity	171
---	-----

P. Sabo, H. Čárska: 10th Global Biodiver- sity Forum	220
--	-----

M. Ružička: Bachelor of Environmental Ecology	222
---	-----

Reviews

Z. Izakovičová: Shock from Prosperity ..	223
H. Ružičková: New Publication of APOP	223